Sprawozdanie Wójta gminy z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w świetle pozyskanych środków oraz stan przygotowania gminy do ochrony mieszkańców

Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (OLiOC) na lata 2025–2026, przyjęty przez Radę Ministrów 27 maja 2025 r., to kluczowy dokument określający priorytety bezpieczeństwa, finansowany kwotą blisko 34 mld zł (0,3% PKB). Program wspiera samorządy w budowie schronów, zakupie sprzętu (agregaty, sprzęt medyczny) oraz tworzeniu Korpusu Obrony Cywilnej.

Kluczowe założenia i zadania programu 2025-2026:

Cel: Stworzenie nowoczesnego systemu ochrony ludności, gotowego na różnorodne zagrożenia (wojenne, klęski żywiołowe).

Finansowanie: W latach 2025-2026 na program przewidziano niemal 34 mld zł (16,7 mld zł w 2025 r. i 17,2 mld zł w 2026 r.).

Działania samorządów:

Inwestycje w budowle ochronne (schrony i ukrycia), systemy alarmowania i łączności oraz sprzęt dla służb ratowniczych

.**Korpus Obrony Cywilnej:** Rozwój struktur ochotniczych i zawodowych, w tym strażaków PSP.

Uproszczenia: Wprowadzono nowe przepisy ułatwiające samorządom składanie wniosków i realizację inwestycji o wartości powyżej 50 tys. zł.

Nabory: Ruszyły nabory wniosków, w tym m.in. w Małopolsce, na realizację zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu OLiOC.

Program stanowi podstawę do realizacji ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz służy wzmocnieniu odporności państwa.

1. **Do zadań wójta** w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności należy:

1) kierowanie i koordynowanie na obszarze gminy, w ramach posiadanych kompetencji, realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej.
   Podmiotami ochrony ludności na terenie gminy Świerklaniec są cztery ochotnicze straże pożarne oraz zakład wodociągów i kanalizacji. Zadania ochrony ludności realizowane będą w razie potrzeby przez te podmioty które są systematyczne wyposażane w nowoczesny sprzęt oraz szkolenie stanów osobowych z zakresu kwalifikowanej pomocy medycznej oraz podnoszeniu uprawnień do obsługi nowo pozyskanych z programu POLIOC maszyn i sprzętu.
2) nadzorowanie, w ramach posiadanych kompetencji, realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy;

Wójt Kieruje i koordynuje realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podległe podmioty.

Ocenia wykonywania zadań przez podmioty, z którymi zawarto porozumienie lub wydano decyzję o uznaniu za podmiot ochrony ludności.

Do zadań Wójta należy również udzielanie wsparcia w przygotowaniu podmiotów do działań, w tym w zakresie wyposażenia w sprzęt i środki ochrony.

Wojewoda i starosta nadzorują zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz mogą koordynować działania gmin.

3) organizowanie współpracy między podmiotami ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy;

4) ocena wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy przez podmioty ochrony ludności, z którymi zawarł porozumienie lub wobec których wydał decyzję o uznaniu za podmiot ochrony ludności;

5) zawieranie ze starostą porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej;

6) udzielanie wsparcia w przygotowaniu podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy, w tym w zakresie wyposażenia w sprzęt i środki ochrony;

7) tworzenie i utrzymywanie, na obszarze gminy, zasobów ochrony ludności oraz infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zaopatrzenia w wodę;

8) wydawanie podmiotom ochrony ludności i obrony cywilnej zaleceń odnośnie do rodzajów i ilości zasobów ochrony ludności utrzymywanych przez te podmioty;

9) ewidencjonowanie podmiotów i zasobów ochrony ludności na obszarze gminy;

10) uzgadnianie z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej zasobów gminy przeznaczonych do współdziałania na obszarze powiatu;

11) wyznaczanie, zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu za podmiot ochrony ludności;

12) udzielanie pomocy doraźnej przy pomocy podmiotów ochrony ludności na obszarze gminy;

13) opracowywanie wkładu do wojewódzkiego planu ewakuacji w zakresie obszaru gminy;

14) planowanie oraz organizowanie szkoleń, ćwiczeń i innych form edukacji z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wspieranie programów edukacyjnych mających na celu przygotowanie do reagowania na potencjalne zagrożenia na obszarze gminy;

15) wzmacnianie wśród radnych i pracowników jednostek organizacyjnych gminy oraz przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych gminy świadomości lokalnych zagrożeń, w tym w ramach szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności

i obrony cywilnej;

16) powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach na obszarze gminy;

17) utrzymanie gotowości gminnych elementów systemów wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach;

18) planowanie liczby i pojemności obiektów zbiorowej ochrony oraz zlecanie wykonania sprawdzenia obiektu budowlanego pod względem spełniania lub możliwości spełnienia warunków dla obiektów zbiorowej ochrony;

19) wyznaczanie, zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu obiektu budowlanego za budowlę ochronną oraz organizowanie miejsc doraźnego schronienia;

20) wydawanie i odwoływanie poleceń udostępnienia budowli ochronnych, udzielanie pomocy w przygotowaniu budowli ochronnych do użycia oraz informowanie ludności o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony;

21) wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Obiektów Zbiorowej Ochrony, zwanej "Centralną Ewidencją OZO";

22) finansowanie i współfinansowanie utrzymania, modernizacji i budowy, na obszarze gminy, infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym budowli ochronnych;

23) zapewnienie funkcjonowania urzędu gminy w czasie wojny;

24) wnioskowanie do starosty o nadanie przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej;

25) sporządzanie co 2 lata informacji o stanie przygotowań gminy do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej i przedstawianie jej radzie gminy.

2. Do zadań rady gminy należy uchwalanie w budżecie gminy, na wniosek wójta , środków finansowych przewidzianych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

We wrześniu 2025 roku po uruchomieniu przez Rząd Programu ochrony ludności i obrony cywilnej Wojewoda Śląski otrzymał na realizację programu w woj. Śląskim 530 mln złotych.

Gmina Świerklaniec złożyła 5 wniosków na pozyskanie środków finansowych w ramach POLIOC i otrzymała:

1. **na zakup systemu zdalnego monitoringu zaopatrzenia w wodę kwotę- 66 985,8 zł**
2. **na zakup stacji uzdatniania wody kwotę - 107 748 zł**
3. **na zakup dwóch wozów cystern do wody pitnej o pojemności 5000 l każdy- kwotę 90 528 zł**

4. **Na zakup koparko ładowarki kwotę 558 420 zł**
5. **Na zakup ciągnika rolniczego 528 900**

   Razem pozyskano- 1 mln 352 tys. 581,8 zł

Nie udało się zakupić agregatów prądotwórczych za kwotę **298 600 zł** ze względu na ich brak na rynku mimo dwukrotnego anektowania nazwy sprzętu z mobilnego na stacjonarny..

Od początku 2026 roku wojewoda śląski ogłosił pozyskanie przez województwo śląskie 560 mln złotych na dalszą kontynuację programu POLIOC.

W ramach pierwszego naboru Gmina Świerklaniec wystąpiła z wnioskiem do wojewody śląskiego na pozyskanie 400 tys. złotych na przeprowadzenie ekspertyz przez firmę zewnętrzną w 12 gminnych budynkach celem zaadoptowania ich piwnic na miejsca doraźnego schronienia (MDS). Ze wstępnych ustaleń wynika że otrzymamy środki na ekspertyzy tylko w 3 budynkach. Ponadto w ramach realizacji zadań zleconych Gmina Świerklaniec otrzymała kwotę 79158 złotych. Środki te zostaną przeznaczone na zakup:

1. **5 nasobnych radiotelefonów celem organizacji sieci łączności kierowania wójta gminy koszt -20 000 zł.**
2. **Zakup trzeciego wozu cysterny do wody pitnej 5000 l- koszt 45964 zł**
3. **Zakup 3 toreb sanitarnych R 1 z wyposażeniem –koszt 15 000**

W dniu 13 lutego 2026 roku wojewoda śląski ogłosił **II nabór wniosków** na budowę magazynu OC w pierwszej kolejności dla Gmin które zakupiły nowy sprzęt ze środków POLIOC w 2025 roku i nie mają gdzie go przechowywać. Gmina złoży wniosek na środki finansowe w celu budowy takiego magazynu.

Po zakończeniu II naboru w miarę dostępnych środków finansowych zostanie ogłoszony kolejny nabór wniosków tylko dziś nie wiadomo z którego działu Programu POLIOC i czy w 2026 roku będą jeszcze jakieś środki finansowe do pozyskania.

W ramach programu Systemu Ostrzegania i alarmowania zamontowano w OSP Świerklaniec i OSP Orzech nowe syreny cyfrowe. OSP Nakło Śląskie i OSP Nowe Chechło już takie syreny posiadały. W 2026 roku ponadto planowane jest wyposażenie systemu w mikrokomputery umożliwiające sterowanie systemem ze szczebla wojewódzkiego. Wtedy system będzie kompletny i będzie spełniał wymagania skuteczności powiadamiania i ostrzegania ludności. Zadnie to finansuje Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej

Ponadto w 2025 roku podmioty ochrony ludności z ternu gminy Świerklaniec otrzymały z budżetu gminy kwotę 40 000 złotych na dosprzętowienie jednostek oraz jako wkład własny do środków finansowych pozyskanych z innych źródeł.

Należy stwierdzić że jednostki OSP z ternu gminy Świerklaniec są dobrze wyposażone sprzętowo i dbając poziom wyszkolenia swoich druchów. 70 % członków OSP posiada certyfikat do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy medycznej. Dobre wyposażenie jednostek OSP gwarantuje w razie potrzeby dobrą realizację zadań obrony cywilnej i ochrony ludności. Gmina realizuje wszystkie zadania zabezpieczenia jednostek bez zastrzeżeń.

W miarę napływu kolejnych środków finansowych z programu POLIOC gmina zamierza:

1. Wyposażyć budynki gminne w zastępcze źródła energii – potrzeby dla 22 budynków wytypowanych w czasie szczegółowych analiz.
2. Utworzyć jak najwięcej miejsc doraźnego schronienia w miarę napływu środków.
3. Doposażyć magazyn OC w urządzenie do napełniania worków piaskiem(posiadamy 1500 worków i 30 ton piasku – w tym 200 worków jest napełnionych) .
4. Zakupić samochód ciężarowy z HDS umożliwiający samodzielny załadunek transport i rozładunek ciężkich towarów.
5. Po zbudowaniu magazynu OC zakupić 2 mobilne agregaty prądotwórcze.
6. Zakupić środki ochrony indywidualnej Maski i odzież ochronną.
7. Zakupić 3 samochody osobowo terenowe do ewakuacji ludności.
   Najtrudniejszym zadaniem będzie z pewnością ewentualna budowa nowych budowli ochronnych (schronów). Nie jest to zadanie łatwe ale również czasochłonne i wymagające finansowo. Budowa schronu dla 300 osób to koszt około 15 mln złotych.